
Sviktende omsorg?

BOKOMTALER

Forfatterne – fem kvinner – har ønsket å sette lys på eldreomsorgen i dagens norske velferdssamfunn. Det har de gjort ved i en viss utstrekning å omtale den historiske utvikling bort fra institusjonsomsorgen frem mot mer hjemmebasert omsorg. De beskriver hvordan den formelle omsorg fra det offentlige side og den uformelle omsorg fra den nære familie og andre nære pårørende og venner over tid har samspilt og endret seg.

Hovedkonklusjonen er at den modernisering av omsorgstjenestene som har skjedd, har ført til at disse er blitt mer standardiserte, kollektiviserte og at den travelhet som omsorgen nå utføres med fra det offentlige side, ikke gir ro nok og at den også har et drag av grusomhet overfor de hjelpetrengende i seg.

Før de kommer til denne konklusjonen, har de omtalt både aldrings- og eldrebilder og diskutert selvstendighet og avhengighet, omtalt den biologiske aldringsmodellen og drøftet hvordan aktivitetsteorien kan få negative konsekvenser. Det hevdes at omsorg må basere seg på en annen aldringsmodell enn den naturvitenskapelige. På flere steder fremheves det at leger trenger, og nå i større grad får under utdanningen, bedre innsikt i hvordan eldre mennesker tenker og reagerer. Leger utgjør dog ikke noen vesentlig del av omsorgspersonalet. Langt de fleste er kvinner og blant dem som får omsorgen, utgjør også kvinner hovedandelen. Det er kanskje ikke tilfeldig at det ikke er noen menn blant forfatterne. På flere steder fremkommer kritikk mot kvalitetssikring i ulike former, og det hevdes at dette er blitt litt av et moteord og en moteretning, noe forfatterne kan ha rett i.

Personlig hadde jeg mest utbytte av de kapitlene hvor det blir gitt kliniske vignetter og hvor det omtales hvordan ulike sykehjem fungerer. De andre kapitlene ble til dels svært teoretiske, med innføring av en del begreper som ikke alltid sier så mye. Et eget kapittel om computerbruk og omsorgsarbeid virket noe malplassert og hadde tydelig preg av å være skrevet i en fase hvor bruk av datautstyr var i initialfasen.

Boken gir mange tanker om hvordan eldreomsorgen endres under trange budsjetter, og hvordan privatisering vil innvirke på dette. Den vil følgelig være av interesse for planleggere og byråkrater – i mindre grad for de hjelpetrengende. For leger som arbeider innen geriatri, vil den være nyttig å kjenne til.

KjellNoreik

Seksjon for sosialmedisin

Universitetet i Oslo

Publisert: 20. januar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 15. februar 2026.